

Kemikaaliviraston päätökset eivät ole kiveen hakattuja

EUROOPAN UNIONIN kemikaaliviraston Echan osana on sen perustamisesta asti toiminut itsenäinen valituslautakunta. Lautakunta tarjoaa yrityksille, teollisuusjärjestöille ja muille toimijoille mahdollisuuden hakea muutosta viraston päätöksiin, joissa Reach- tai biosidi-asetusta on sovellettu yksittäistapauksiin.

Käytännön tarkoituksena on mahdollistaa päätösten uudelleenarviointi virastossa tuomioistuinkäsittelyn sijaan tai ennen sitä.

Lautakuntaan voi valittaa Reach-rekisteröinnin hylkäämisestä, PPOrd-vapautuksen soveltamisesta, asiakirjaineistoa ja aineiden arviointeja koskevista päätöksistä, testausehdotuksista ja tietojenvaihtoa koskevista päätöksistä.

Lisäksi valituslautakunta käsittelee valituksia, jotka koskevat biosidiasetuksen alaisia tehoaineiden teknistä vastaavuutta koskevia päätöksiä, biosidiasetuksen mukaista tietojenvaihtoa sekä tehoaineita ja biosidivalmisteita koskevien hakemusten hylkäämistä hakijan suorittaman väärän maksun vuoksi.

REACH-ASETUKSEN mukaan valituslautakunta voi joko käyttää kaikkia kemikaaliviraston toimivaltaan kuuluvia valtuuksia eli ratkaista asian itse tai palauttaa sen viraston uudelleenarviointiin.

Muutosta voivat hakea tahot, joille päätös on osoitettu, ja ne, joihin päätöksellä on muuten suora ja yksilöllinen oikeusvaikutus. Valituksen muotoa ei ole määritelty tarkasti, vaikkakin valituskirjelmässä vaadittavista tiedoista on säädetty valituslautakunnan menettelysäännöissä.

Käytännössä asian saa vireille kohdallaisen vähilläkin tiedoilla, mutta valituskirjelmän tulee kattaa kaikki ne oikeudelliset ja tieteelliset seikat, joihin vedotaan, sekä sisältää näitä tukeva aineisto. Lisätodisteiden toimittaminen valituskirjelmän jälkeen sallitaan vain perustellusta syystä.

Vaikka valitusprosessi on lähtökohtaisesti kirjallinen, voidaan järjestää myös suullinen kuuleminen, jos joku osapuoli

sitä pyytää tai lautakunta itse katsoo suullisen käsittelyn tarpeelliseksi.

VALITUSLAUTAKUNTA on tähän mennessä antanut yhteensä 84 varsinaista päätöstä. Varsinkin Echan toiminnan alkuvuosina valituksia tuli lautakunnan käsiteltäväksi melko vähän. Vaikka monet teollisuuden toimijat ovat sittemmin havahtuneet valitusmahdollisuuteen, myös viime vuosien tapausmääriä voidaan pitää maltillisina.

Puhtaasti tilastollisesti tarkasteltuna mahdollisuus saada päätös muutettua valituslautakunnassa näyttäisi olevan noin 50-prosenttinen. Lopullisista päätöksistä noin puolet on ollut valittajalle suotuisia, toinen puoli kemikaaliviraston alkuperäisen kannan mukaisia.

On kuitenkin syytä huomioda, että viraston pääjohtaja on useissa tapauksissa käyttänyt Reach-asetuksessa säädettyä mahdollisuuttaan oikaista valituksenalainen päätös ennen kuin valituslautakunta on aloittanut oman arviointinsa.

KAIKISTA valituslautakunnan päätöksistä voi valittaa edelleen EU:n yleiseen tuomioistuimeen. Sen päätökseen voi tietyin edellytyksin hakea muutosta unionin tuomioistuimesta.

Euroopan komission Reach- ja CLP-asetusten ainekohtaisiin päätöksiin, kuten lupamenettelyä tai harmonisoitua luokitusta koskeviin päätöksiin, haetaan muutosta suoraan EU:n yleisestä tuomioistuimesta.

Tuomioistuimiin verrattuna valituslautakunnan harkinta on usein laajalaisempaa. Tämä pätee erityisesti silloin, kun kyse on monimutkaisista tieteellisistä ja teknisistä asioista, joissa kemikaalivirastolla on laaja harkintavaltta. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti tuomioistuimien tutkii ainoastaan sitä, onko viranomainen tehnyt harkinnassaan ilmeistä virhettä, käyttänyt harkintavaltansa väärin tai ylittänyt sen. □

Anna Roubier

anna.roubier@krogerus.com

Anna Roubier toimii Euroopan kemikaalilainsäädäntöön erikoistuneena asianajajana Krogerus Oy:ssä.

